

Nieuwsbrief 14

december 2002

Beste Niños donateur,

U heeft weer even geduld moeten hebben voordat we de tijd vonden de volgende nieuwsbrief te schrijven. Natuurlijk gaat het nog steeds prima goed in Peru. We hebben het weer meer dan druk gehad.

Met heel veel zaken. Maar het grootste nieuws is de geboorte van onze tweede dochter Toulouse Anna, op 17 oktober. Met 2650 gram en 47 centimeter een heel kleintje, maar helemaal gezond. Inmiddels zijn we al met haar in Nederland geweest en ook de lange reis heeft ze prima doorstaan.

Het Niños Hotel is al een tijdje een begrip in Cusco. Al twee keer waren we door de plaatselijke dienst van toerisme genomineerd als 1 van de beste twee sterren hotels in Cusco. Dit jaar kwam de derde nominatie en werden we uitgeroepen tot het beste tweesterrenhotel van het jaar. Een schouderklop voor al ons personeel dat apetrots is. Zoals we eerder schreven zijn we het laatste halfjaar vooral bezig om alles en iedereen eens flink onder de loep te nemen. We zijn de afgelopen jaren zo snel gegroeid en willen altijd alles echt goed te doen. Een pas op de plaats is nu aan de orde om te zorgen dat ook in de toekomst alles gaat zoals wij het willen.

Verder is veel hetzelfde gebleven. Onze jongens verzamelen nog steeds vuile sokken onder hun bed en ontsnappen in de avond stiekem om uit te kunnen gaan. Als ze een keertje betrappt worden op stiekem roken of chicha (maïsbier) drinken, dat het echt waar hun aller allereerste keer in hun leven was dat ze een sigaret of glas in handen hadden en dat ze net nu we ze betrapten zelf al het heilige plan hadden opgevat om het werkelijk nooit meer in hun leven te doen. Dus krijgen ze de dag erop weer weken huisarrest om de misdaad een beetje adequaat af te straffen. Ze roepen zoals gewoonlijk dan boos 'Wat kan mij het schelen en het is hier een gevangenis, mijn vriendjes mogen elke dag naar de disco, of ik ga op mezelf wonen'. We zijn het natuurlijk gewend en geven nog een beetje extra straf, of laten ze lekker uitrazen en denken zeker te weten dat ouders over de hele wereld van tijd tot tijd dezelfde zinnen naar het hoofd geslingerd krijgen.

Tenslotte vordert het fotoboek. Het gaat 'Al help ik er maar 1' heten. We hadden het graag in decem-

ber al in de winkel willen hebben maar hebben het even vooruitgeschoven.

Er waren te veel andere zaken in de afgelopen maanden die eerst aandacht nodig hadden.

Het is vooral een hele klus om alles zo te krijgen als we het hebben willen, zelfs al hoeven we maar een gedeelte zelf te doen. Nu richten we ons op het vroege voorjaar en dat zullen we zeker halen. Het boek wordt door Elmar uitgegeven en ligt vanaf maart in de boekhandel of is direct bij ons te bestellen. We houden u op de hoogte. We hopen in ieder geval dat de media er aandacht aan zal schenken.

Titus Bovenberg en Jolanda van den Berg
Cusco, Peru

Weer een zusje, Toulouse Anna

En daar was ze. Op 17 oktober om kwart over vijf in de middag. We dachten twee dagen te laat. Later bleek dat ze zelfs twee weken te vroeg is geboren. Toulouse is een heel kleintje met 47 centimeter en 2650 gram. Sommigen beweren dat het te maken heeft met de 3200 meter hoogte waarop we leven. Voor ons maakt het geen verschil. Ze groeit per dag, drinkt prima en doet alles wat ze moet doen. Panay, haar zusje, was drie dagen diep beledigd en woest dat er een nieuwe baby was. Op dag vier liet ze haar jaloezie compleet varen. Onze jongens zijn direct weer helemaal verliefd. Geen probleem om iemand te vinden waar we Toulouse af en toe even kunnen parkeren.

De geboorte verliep heel voorspoedig. Gewoon in huis, op z'n Hollands. Voor Peruaanse begrippen is dat heel ongewoon. Alleen als je heel arm bent en ver weg in de bergen woont ga je thuis bevallen met hulp van burens en familie. Wie twee maanden in verwachting is en in Cusco woont krijgt standaard van de bezorgd kijkende dokter te horen dat het toch niet helemaal goed gaat met de zwangerschap. Er moeten derhalve, zegt de geneesheer, eerst nog veel betaalde controles komen en ook heel regelmatig moet er ook flink dure echo's worden gemaakt. Er is bijna geen arts die het niet op een keizersnee wil laten uitdraaien.

De artsen van Cusco zijn er meesters in hun patiënten de stuipen op het lijf te jagen met als belangrijk doel hun status onaantastbaar hoog en hun portemonnee goed gevuld te houden.

De dokters hebben vrij spel omdat, zelfs behoorlijk opgeleide mensen, zeer gevoelig zijn voor klinkklare sprookjes. Bijna iedere moeder die we kennen

had een kind waarvan de navelstreng meerdere malen om de nek was gedraaid, waren bezorgd uit de zon gebleven omdat anders de moederkoek aan de rug vast geplakt zou zijn en wisten al na drie maanden, als het kind nog zowat een half jaar alle kanten op kan draaien, dat het kind verkeerd lag en dat de keizersnee onvermijdelijk was. Stiekem is iedereen bezig met geheime rituelen die er voor zouden zorgen dat alles goed ging. Ook wij worden erop aangesproken. Waarom ons kind nog niet is geroepen door een sjamaan en waarom ze geen armbandje met rode kralen draagt. Ook zou de hele familie over een doos op de binnenplaats moeten springen omdat anders het onheil onherroepelijk op ons pad komt. En we kunnen toch op zijn minst wel een jaartje wachten met het haar knippen van onze baby, voordat we het afgeknipte haar ritueel verbranden. We hebben geleerd er niet om te lachen. Dat we ons er niets van aantrekken is al moeilijk te aanvaarden voor veel mensen om ons heen. Zeggen dat we het onzin vinden zou een te diepe belediging inhouden. Dat iemand zoals Jolanda uit vrije wil thuis ging bevallen was dus bijna een unicum in Cusco en dagenlang het belangrijkste gespreksonderwerp van de ruim 25 vrouwen en moeders die bij ons werken. De meesten zien nu wel in dat het blijkbaar prima kan, maar een behoorlijk aantal vond het nog steeds onverantwoord, onbegrijpelijk en onnodig stuntwerk. En dus vindt iedereen het een extra groot wonder dat er toch zo'n mooi babietje geboren is.

Het beste 2 sterrenhotel van Cusco

De twee voorgaande jaren waren we al genomineerd geweest. De plaatselijke dienst voor toerisme reikt ieder jaar een prijs uit voor de beste ondernemers in het toerisme. Wat betreft de hotels wordt afgegaan op interviews met toeristen en er zijn een aantal onder cover inspecties om te kijken of de service en hygiëne goed is. Ook keek de commissie hoe de hotelbezetting was. Een goed hotel staat natuurlijk niet leeg. Volgens insiders hadden we vorig jaar al gewonnen maar ging de prijs op raadselachtige wijze naar een ander hotel. Maar nu hebben we de toeristische Oscar van Cusco dan toch gewonnen. Vooral onze medewerkers zijn heel trots en terecht want zij zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor de positieve indruk die gasten van ons hebben. Iedereen heeft een reuze formaat stuk taart gegeten en heeft weer iets om flink mee uit te sloven bij familie en vrienden.

De uitreiking vond plaats op de dag na de geboorte van Toulouse. Toch wel een beetje lastig om

dan een eindeloos saaie ceremonie uit te zitten. Daarom hadden we twee van onze oudste jongens Celso en Ramon erop af gestuurd.

Die vonden het natuurlijk heel wat. Het gaat er heel formeel aan toe. Alle kandidaten worden voorgesteld aan het publiek, de genomineerden worden naar voren geroepen en dan pas wordt bekend gemaakt wie het feestvarken is geworden. Omdat alle toeristische bedrijven in de hele provincie aan de buurt komen is het niet allemaal zomaar voorbij.

Zelfs de beste agent van de toeristen politie, hoe die dan ook geselecteerd wordt, komt aan bod. De jongens vonden het inderdaad reuze saai maar ook spannend toen ze naar voren mochten komen en waren helemaal overdonderd toen ze de prijs gewonnen bleken te hebben. Ze kwamen dansend thuis.

Alles extra onder de loep; stabiliseren is nu onze opdracht

In de afgelopen vier jaar zijn we natuurlijk razendsnel gegroeid. Vier jaar geleden woonden we nog met onze 12 jongens in een paar gehuurde kamers onder de golfplaten, met 1 wc'tje, een meestal koude douche en een klein binnenplaatsje. Ruthy was onze enige medewerkster en kwam halve dagen om te koken, huiswerkles te geven en de was te doen.

Nu moeten we zorgen dat het elke dag goed gaat in onze twee bijna altijd volle hotels en twee overvolle kinderrestaurants met douches, onze echte gymzaal en drie wasserijen. Daarnaast hebben we natuurlijk onze 12 puberende lieverdjes plus overal rondspokende peuter Panay en baby Toulouse en de twee meisjeshuizen. Ook al wonen we zelf niet meer in herriekamertjes onder roestend golfplaat en hebben we 3 wc's en douches, blijft het druk.

Bij elkaar hebben we in die jaren 2800m² terrein gekocht en verbouwd. We hebben er voor gezorgd dat de grote verbouwingsinvesteringen vrijwel compleet aan de lokale economie ten goede zijn gekomen. De helft als arbeidsloon voor de lokale bouwvakkers, de andere helft als materiaal dat bijna zonder uitzondering uit Cusco zelf gekomen is. We zien de investeringen daarom zeker niet als kosten. De verbouwingen waren bijna hulpprojecten op zich. Nu hebben we ruim 30 mensen in dienst. Geen vrijwilligers maar Peruanen die bijna allemaal zelf kostwinner zijn. Op die manier hebben we weer bijna 30 gezinnen gered van armoede en ellende.

We hadden nooit een vooropgezet plan maar besloten toch zo hard te groeien omdat we zoveel ellende om ons heen zagen. Het moest naar ons

gevoel gewoon. Daarbij hebben we altijd voor kwaliteit gekozen. Zowel in de bouw als in de uitvoering van de projecten.

Dit jaar zijn al onze activiteiten verdubbeld. Twee kinderrestaurants, twee meisjeshuizen en twee hotels. Het onverwachte is dat als je je activiteiten verdubbelt het lijkt of het werk verdriedubbelt. Op geen enkele manier wilden we de kwaliteit verminderen. Verder hebben we er altijd naar gestreefd dat onze medewerkers zoveel mogelijk zelfstandigheid zouden hebben. Ten eerste vinden we het gewoon goed dat iemand doet wat hij of zij kan. Meer zelfstandigheid leidt vaak ook tot meer verantwoordelijkheid en werkplezier. Het is daarnaast nooit onze bedoeling geweest directeurje te spelen. Er moet iemand de baas zijn, dat wel, maar het is niet goed dat wij dat altijd zijn en blijven. Daarnaast kan er met ons iets gebeuren en dat mag nooit het instorten van het project betekenen, vinden we.

Daarmee hebben we ons in de praktijk lang niet een eenvoudige opdracht gegeven om het project zoveel mogelijk in handen te geven van onze medewerkers zonder verlies van kwaliteit en zorgzaamheid. In Peru is een dergelijke 'power to the people' houding in bedrijven onbekend. Vanaf de schooltijd worden mensen geconfronteerd met een autoritair systeem. Niet zelf nadenken maar doen wat je gezegd wordt, de baas is de baas en die weet het altijd beter. We weten zeker dat we de invloed van die onderdanigheidscultuur niet helemaal kunnen wegpoetsen, daar is die veel te sterk voor. Maar we proberen zover mogelijk te komen. We geloven simpelweg in de kwaliteit van individuele mensen.

Het is niet voor het eerst dat we gewoon ergens begonnen zijn omdat we erin geloofden en wisten dat we het schip vanzelf wel ergens zouden zien stranden.

In de praktijk komt het er op neer dat we Lourdes die al jaren bij ons werkt stapje voor stapje een bedrijfsleidersrol aan het geven zijn. Zij moet op den duur in staat zijn om alle uitvoerende taken zelf te doen of weer aan iemand uit handen te geven. Ideaal zou zijn als wij op den duur uit het management verdwijnen en zo de handen vrij krijgen voor nieuwe zaken zonder dat alles wat al bestaat er onder zou lijden.

In de eerste maanden heeft Lourdes het heel erg zwaar gehad. Eerst en vooral om zelf zoveel verantwoordelijkheid op haar nek te nemen als ze maar aankon, maar ook om medewerkers te wijzen op wat niet goed of goed genoeg was. En dat is bijna verboden terrein in Cusco. Niemand geeft elkaar openlijk kritiek, hoe voorzichtig ook. Op de

een of andere manier wordt iedere chef die kritiek levert via een omweg afgestraft, al is het maar omdat later een neef van een oom van een tante van het aangeklaagde personeelslid, buiten het werk om, de onbehouden chef zal toespreken en zal zeggen 'moet dat nou zo onbehouden en waarschijnlijk onterecht tegen mijn achter achter achter familielid tekeer gaan', waarbij het verhaal natuurlijk volledig uit het verband wordt gerukt. Het is een subtiele maar o zo krachtige vorm van sociale sturing die hard kan aankomen en die zeer kwalijk kan werken. Op diezelfde manier blijven niet alleen prestatieniveaus in bedrijven ver onder de maat, maar worden ook baantjes geregeld. Een vorm van maatschappelijke corruptie die Lourdes ons uitlegde en die ze te trotseren heeft om een goed en eerlijk manager te kunnen zijn. Ze doet het voor zover wij het weten, durft een sociale outcast te zijn en we zijn er trots op dat ze het nu zo ongelofelijk goed doet.

Duidelijke resultaten

We zien het aan de eerste resultaten. We hebben samen met Lourdes iedereen onder de loep genomen. Werk je goed, wat moet je anders doen, ben je zelf tevreden, hoe gaat de samenwerking, etc. Gezien de Peruaanse cultuur waren zelfs die simpele gesprekjes bijzonder confronterend. Het directe gevolg van onze arbeidsevaluatie was dat we een aantal mensen op andere plekken hebben gezet, meer of juist minder verantwoordelijkheid hebben gegeven, sommigen kregen de gele kaart omdat ze na herhaaldelijk waarschuwen niet verbeterden. We hebben een definitieve verandering doorgevoerd in ons tweede meisjeshuis en 1 iemand hebben we uiteindelijk ontslagen. Dat vonden we heel moeilijk maar we hebben gekozen voor kwaliteit op alle terreinen en dan kan je soms niet anders. Het grote merendeel van onze medewerkers functioneerde overigens goed of zelfs zeer goed en het is er alleen maar beter op geworden nu iedereen weet dat er extra sturing is. Het blijft leuk om steeds weer van hotelgasten complimenten te krijgen over goed werkend en vriendelijk personeel en te merken dat ook de kinderen gelukkig zijn.

Nieuwe ouders voor de meisjes van Chinchaysullo: Van onszelf durven we wel te zeggen dat we niet naïef zijn. We hebben veel meegemaakt in de afgelopen jaren en hebben vaker dan eens de pin op de neus gekregen als we weer eens te goed van geloof waren geweest. We weigeren echter cynische mopperaars te worden en blijven dus in het

goede geloven waarbij we weten dat teleurstellingen zullen blijven komen.

Een heel diepe teleurstelling was de ontdekking dat de ouders die we geselecteerd hadden voor ons tweede meisjes huis in Chinchaysullo er een zootje van maakten.

Edith en haar man Antonio werkten al een flinke tijd voor ons. We hebben hen altijd gewaardeerd omdat ze zo goed werkten. Edith maakten we na een tijdje zelfs chef van het eerste Niños Kinderrestaurant. Toen we ouders zochten voor de kinderen van ons tweede meisjeshuis kwamen we al vrij snel op het idee ook Edith en Antonio te vragen. We vonden het wel een probleem dat ze al drie kinderen hadden en bij ons werkten, maar vonden na een aantal gesprekken dat we het met hen konden riskeren. We maakten als eerste de afspraak dat het werk dat ze al deden volledig los zou staan van het ouders-zijn in Chinchaysullo. Daarnaast maakten we er een van de hoofdzaken van dat ze nooit en te nimmer, onder geen enkele voorwaarden hun eigen kinderen ook maar een klein beetje zouden voortrekken boven de andere kinderen waar ze vader en moeder van zouden worden. Er waren nog een hele sliert andere regels maar we besloten aan het eind vertrouwen in ze te hebben. Het nieuwe huis was ook heel urgent, de meeste meisjes die we wilden opnemen werden thuis mishandeld.

Edith en Antonio trokken met hun eigen drie dochters en de zes meisjes die we als eerste geselecteerd hadden in het nieuwe huis. Na een gewenningsperiode van een half jaar zouden we het gezin aanvullen tot twaalf kinderen.

We weten uit ervaring hoe moeilijk het is om met kinderen die uit een gebroken gezin komen en die allerlei verschrikkelijks hebben meegemaakt te wonen. Zelf hebben we heel veel geduld en aandacht moeten geven en was het de eerste tijd zeker niet gemakkelijk en hebben we heel veel conflicten met veel wijsheid en liefde moeten oplossen.

We wilden dan ook zeker aan Edith en Antonio tijd geven om te wennen en om een gezinsgevoel te krijgen. Om die reden zijn we enigszins op afstand gebleven. We controleerden de gang van zaken door de meisjes te zien en spreken, af en toe een bezoekje te brengen en vooral met de huiswerkjuf die elke dag over de vloer kwam contact te houden. We hoorden af en toe wat negatieve zaken, de meisjes zouden onhandelbaar zijn en Edith en Antonio hielden het huis niet zo schoon als wij zouden doen, een van de meisjes plaste voortdurend in bed en sommige van de nieuwe zusjes konden het helemaal niet met elkaar te vinden. Er

was niets verontrustends en niets dat we niet zelf konden relateren aan onze moeilijke eerste periode. Heel vaak hadden we het erover, waren ook ongerust, maar concludeerden steeds weer dat het ontzettend belangrijk was dat Edith en Antonio zelf deze periode op eigen kracht moesten doorkomen omdat ze anders nooit een familie zouden worden. Te veel gekijk over hun schouders en bemoeienis zou ze wel eens zo onzeker kunnen maken dat er helemaal niets meer terecht zou komen van een gezin.

Maar, we bleven toch bezorgd door de aanhoudende berichten over kleine zaken die niet zo zouden moeten zijn. Dus kozen we voor een andere aanpak. We hebben Olga ingehuurd. Zij is specialiste in kinderbegeleiding. In overleg met Edith en Antonio planden we een serie bijeenkomsten, een uitje naar het park, gesprekken met de grotere meisjes over sexualiteit, met de kleintjes over andere zaken en met Edith en Antonio over hun nieuwe ouderschap. Ook al zou er niets aan de hand geweest zijn, dan hadden we een dergelijk programma uitgevoerd maar veel later. Als snel kwam Olga ons berichten dat er heel veel helemaal niet goed zat. De dochters van Edith en Antonio hadden wel degelijk een status aparte, de kinderen waren heel vaak lange uren alleen thuis, de meisjes gebruikten de splinternieuwe douches nauwelijks, het huis en de keuken waren veel viezer dan nodig. Ook bleek de hele familie van Edith en Antonio het huis als tweede huis te gebruiken waardoor van een familiegevoel en de rust en aandacht die we voor de meisjes bedoeld hadden bijna niets overbleef. En er waren nog meer zaken die op zich niet echt onoverkomelijk waren maar bij elkaar wel degelijk erop wezen dat Edith en Antonio hun taak helemaal niet zo serieus namen.

We waren echt ontgaan toen we alles hoorden. We hadden zo zorgvuldig en voorzichtig mogelijk gehandeld, steeds overwogen iets wel en niet te doen en ons uiterste best gedaan om de meisjes eindelijk een familie te geven. We voelden ons eigenlijk verraden en hadden het gevoel door de grond te zakken. Hoe kon het bestaan, wat een belediging en wat een ellende, vooral voor de meisjes die we dachten in bescherming genomen te hebben. We konden er niet van slapen. De volgende dag hebben we spoedactie genomen. Eerst vonden we Vicky, onze allereerste en trouwe huiswerklerares bereid om tijdelijk moeder te zijn van de meisjes. Binnen twee dagen kon zij haar zaken regelen. Inmiddels hadden we de meisjes al uit logeren gestuurd bij hun zusjes in het andere meisjeshuis. Ze vonden het gelukkig een feest hoewel wel een beetje raar dat ze zomaar opeens

doordeweeks nog wel, voor een paar dagen uit logeren konden. Een dag later hebben we Edith en Antonio tot de orde geroepen.

We hebben gezegd dat we enorm in ze teleurgesteld waren en dat we zelf ook een deel van de schuld voelden omdat we hen wellicht te weinig hadden begeleid. Conclusie was dat ze samen met hun dochters per direct moesten verhuizen. We hadden inmiddels een ander huis voor ze geregeld en ondanks het feit dat we ze toch echt schuldig vonden, geholpen met kosten van verhuizing, etc. Zoals beloofd hebben we hun werk erbuiten gehouden en ze werken alle twee nog gewoon bij ons in Calle Fierro.

Acuut zijn we op zoek gegaan naar nieuwe kandidaten, wat lang niet makkelijk was. We zijn kritischer geweest maar hadden ook haast. Vicky bleef een maand en gelukkig konden we dat nog een maand rekken. De meiden vonden het na hun toch wel miezerig bestaan met Edith en Antonio geweldig. Vicky heeft ze in korte tijd weten op te lappen en het meest wonderlijke was nog wel dat het bedplassen vanaf dag 1 dat Vicky moeder was, voorbij was. Natuurlijk kwamen er, toen de meiden wisten dat Edith en Antonio niet meer terug zouden komen, meer zaken boven tafel.

Gelukkig hebben we nu een nieuw echtpaar gevonden. Angel en Angelica. We gaan zeker niet opnieuw dezelfde fout maken. Iedereen in het nieuwe meisjeshuis staat onder intensieve controle en ook alle afspraken worden nauwgezet gecontroleerd, ondermeer door Olga. We hebben het gevoel dat alles echt goed is, maar willen het nu eerst zien en dan echt geloven. Dus wachten we nog even voordat we het gezin tot twaalf complementeren.

Ruzie met de Ramossen

Al maanden sleept er een conflict met de familie Ramos. Van hen kochten we het terrein waar het tweede Niños Hotel en het tweede Niños Kinderrestaurant gevestigd zijn. We kochten het terrein op voorwaarde dat alles gesaneerd zou zijn. We betaalden in delen en hielden een fors deel, zo'n 30% achter de hand tot dat werkelijk aan alle verplichtingen door de familie Ramos voldaan zou zijn. Ze bleken achteraf ondermeer gelogen te hebben over een hypotheek die nog op een deel van het terrein rustte en er waren zeer veel schuldeisers die kwamen opdagen. Ook hadden we een termijn gesteld waarbinnen alles geregeld moest zijn. Toen die verliep, berichtten we de Ramossen over de stand van zaken en schreven dat ze contractueel geen recht meer hadden op hun laatste dertig procent. Er kwamen veel excuses

duus gaven we ze weer een periode om hun zaken op orde te krijgen. Dat gebeurde nog eens en nog eens. Na een half jaar waren we het zat en legden uit dat ze hun geld definitief kwijt waren. Wat volgde was een ongehoorde en aanhoudende laster en scheldcampagne tegen ons en iedereen die met ons te maken had. Wij moesten gewoon alles nog betalen en klaar. De lastercampagne heeft maanden geduurd en culmineerde in een scheldpartij op straat waarbij we uitgemaakt werden voor dieven, kindermisbruikers, nog veel meer en voor het allerergste wat je in Latijns Amerika iemand kan toewensen, homofiel. Toen waren we het echt zat en hebben de familie voor laster aangeklaagd. De volgende dag kwam er een uitgebreid excuus met tranen en beroep op onze menselijkheid. Het was werkelijk lachwekkend als de hele affaire niet zo zenuwslopend geweest zou zijn. Er is in Peru maar een handje vol geld nodig om iemand werkelijk kwaad te laten doen. Omdat we inmiddels wisten dat de Ramossen niet zouden ophouden hebben we een bemiddelaar gezocht, aangesteld door de familie Ramos. Met deze tussenpersoon zijn we tot de conclusie gekomen dat het is zoals wij al lang wisten. Juridisch gezien staan we 100% in ons recht, we hoeven geen cent meer te betalen. Toch hebben we besloten de familie een voorstel te doen. We zullen ze nog een deel betalen mits zij een brief ondertekenen waarin zij verklaren eens te zijn met het feit dat zij niets te vorderen hebben en dat zij alle openstaande zaken zullen oplossen. Het geld geven we niet zomaar. Het is een renteloze lening. Mits zij ons de komende tien jaar niet lastig vallen, we willen niks meer direct of indirect van ze horen laat staan weer bedreigd worden, wordt de lening kwijtgescholden. Gaan ze toch door met hun claims, dan zijn ze verplicht het geld met rente terug te betalen. We zijn veel slimmer geworden in de tussentijd en bijna selfmade advocaten geworden. We hopen maar dat het werkt. Dat zal veel onrust minder inhouden.

De capriolen van Demetrio

Nu we toch bezig zijn met wat minder aangename zaken kunnen we ook nog even over onze uithuiszige zoon Demetrio vertellen. Het ging het laatste jaar op en neer met hem. We spraken hem steeds minder. De laatste keer was hij boos weggelopen omdat hij op geen enkele manier wilde luisteren. Als je goed blijft presteren op school, je verder niet onbehoorlijk gedraagt en ons af en toe op de hoogte houdt, blijven we alles voor je betalen. Je school, je kamer, je kleding en eten. Dat heeft de afgelopen twee jaar zeker gewerkt. Maar hij bleek zich toch redelijk in de nesten gewerkt te hebben

door zelfs te vechten met de man van zijn hospita die hem verdenkt van veel slechte zaken. Dat gebeurde zelfs twee keer. De eerste keer hebben we het kunnen sussen. De tweede keer liep het verder uit de hand en Demetrio zat bij ons uit te huilen. Hij was de straat opgevlucht. Het verhaal leek een film-scène zoals Deme het vertelde. Hij met een bijeen gegraaide broek en shirt het raam uit gesprongen en een woedende stomdronken echtgenoot met een stuk hout achter hem aanjagend. We kennen Demetrio al wat langer dan vandaag en weten dat de waarheid en niets dan de volledige waarheid spreken niet zijn favoriete dagelijkse bezigheid is. Ongetwijfeld was er wel iets waar van het verhaal, maar dat hij echt helemaal niks fout had gedaan, klopte uiteraard van geen kant. Luister Deme, vertelden we. Die problemen met een woeste, jaloerse, dronken echtgenoot los je niet op. De enige manier is dat we een andere kamer zoeken. Dat weigerde hij echter pertinent, omdat hij zoals hij zei zo gehecht was aan waar hij zat. Met geen argument was Deme te vermurwen. Uiteindelijk hebben we hem voor het blok gezet. Je kunt alle steun krijgen en we geven het je graag maar je moet je wel aan onze regels houden. We willen niet dat je in de problemen raakt. Deme werd boos, noemde ons onredelijk en is zonder er verder een woord aan vuil te maken weggelopen. Inmiddels hebben we gehoord dat hij een andere buitenlandse geldschietster heeft gevonden die blijkbaar geen regels stelt en ongetwijfeld niks weet van zijn verleden. Heel jammer dat Demetrio zo zijn zin krijgt en niet meer gecontroleerd of gestuurd wordt. Een negatief voorbeeld van hulp die zomaar gegeven wordt door iemand die de aard van het probleem, een dwarse adolescent die alle steun heeft maar in alles zijn eigen zin wil doordrijven, niet kent. Het verhaal zal ooit wel weer eens vervolgd worden denken we.

De huilende lasser

We hebben een heel goede lasser. Hij heeft alle constructies in Calle Fierro gemaakt. Inclusief die voor het dak van de grote gymzaal. Een prima vakman en tot op heden betrouwbaar gebleken, wat bijzonder is voor Peru. Hij heeft een familie, vrouw en twee kinderen en zelfs zo goed gespaard dat hij een stukje grond heeft kunnen kopen. Daar moet nu nog een huis op. Alles bij elkaar gaat het om enkele duizenden dollars. Op zich veel geld maar naar Nederlandse begrippen gemeten zeker meer dan 10 keer zoveel. Een onbehoorlijk groot kapitaal dus. Bijna niemand krijgt hier een hypotheek van de bank. Zeker niet als je een lasser bent die altijd maar moet afwachten wanneer de

volgende klus opduikt. Onze lasser riep ons een keer apart. Hij begon zijn verhaal, en legde uit dat hij een huis wilde bouwen. Zijn vrouw is invalide en waar ze wonen kan zij geen kant uit. Hij wilde niet zijn salaris steeds weer aan huur uitgeven. Hij had gehoord dat hij naar Europa zou kunnen en wilde weten hoe dat zat. Ik wil 24 uur per dag werken desnoods maanden achter elkaar en met dat geld een huis bouwen voor mijn vrouw en mijn kinderen. Terwijl hij het vertelde kwamen er dikke tranen in zijn ogen.

We probeerden hem gerust te stellen maar het was al te laat. Ik wil iets doen, snikte hij verder, ik kan zo niet verder leven, ik wil iets opbouwen, zorgen dat mijn vrouw en kinderen het goed hebben, maar hoe hard ik ook werk het lukt hier gewoon niet. Hij vertelde dat zijn Italiaanse buurvrouw wel kon zorgen voor werk in Italië, weliswaar illegaal, maar toch. Hij moest alleen naar Europa zien te komen en zou geld lenen voor het ticket. We hebben hem geprobeerd duidelijk te maken dat het heel gevaarlijk voor hem zou zijn. Illegaal werken betekent waarschijnlijk niet betaald krijgen want iedereen kan je zo aangeven, legden we uit. En verder dat de kans heel groot was dat hij de grens niet over zou komen. Hij moest zich dus niet laten verleiden door zijn Italiaanse buurvrouw, het zou op niets uitlopen. Tenslotte hebben we hem al het mogelijke werk toegeschoven dat we nog konden verzinnen. Meer was er voor ons niet te doen. De verdrietige lasser hernam zich en excuseerde voor de tranen. Ik zal jullie raad ter harte nemen, zei hij. We hopen het maar. We kunnen ons zijn complete radeloosheid als goedwillende, zorgzame, hardwillende werker, echtgenoot en vader voorstellen. Beseffen dat je nu eenmaal je leven lang gevangen zult zijn in je eigen land waar je het zult moeten doen met wat er is. En verder niet.

Wilberts oog

Wilbert is in het begin van dit jaar in Nederland geweest om in Roosendaal een nieuw hoornvlies te krijgen. Dat was acuut nodig. Als sinds zijn 4de jaar liep hij met een blind geworden oog rond. Ooit had Wilbert staan kijken bij zijn oom die lasser was en kreeg een gloeiende splinter in zijn oog. Nooit heeft iemand de moeite genomen om met hem na het ongeluk naar het ziekenhuis of naar een dokter te gaan. Te duur, te lastig, te ver weg en je moet niet zeuren, zo erg was het nou ook weer niet. De oogarts in het ziekenhuis in Roosendaal was zeer verbaasd over de ravage die hij aantrof toen we er met Wilbert waren. Zo'n slecht oog kom je in Nederland niet tegen, daar was het verholpen of de schade was beperkt gebleven. Wilbert moet wel

een hele taaie zijn, zei hij verder. Het heeft zeker erg veel pijn gedaan, nog meer omdat blijkbaar niemand er iets aan had gedaan. Later zou oogarts Herman dat nog eens bevestigen nadat hij Wilbert verder onderzocht en geopereerd had. Geen kik had onze inderdaad grootste macho van het huis gegeven.

De oogarts voorspelde ons al dat het nieuwe vlies waarschijnlijk opnieuw zou vertroebelen vanwege de slechte staat van Wilberts oog. We hebben Wilbert inderdaad maar een paar weken met twee bruine ogen meegemaakt. Nu is er weer een wit. En al twee keer zijn er ernstige onstekingen geweest, de laatste hebben we net achter de rug. Alleen met grof penicillinegeweld kon de brand worden geblust. We hopen dat het in de toekomst beter zal gaan. De hechtingen moeten er nog uit en dat zal helpen. We zijn nu op zoek naar een enigszins betrouwbare oogarts. In Cusco is die zeker niet te vinden, wellicht wel in Lima.

Wilbert is teleurgestelder dan hij laat blijken. Hij zegt van niet maar zeker geneert hij zich voor zijn witte oog. Hij zal er niet openlijk mee gepest worden want Wilbert kennende zou de pestkop meteen op een formidabele hoek getrakteerd worden en we hebben nog geen alarmberichten van school ontvangen. Inmiddels loopt Wilbert, om de pijn aan z'n ogen wat te kalmeren en om zijn ego ook een beetje kans op herstel te geven, hele dagen met een zonnebril op. Zelfs voor de TV gaat hij niet af, in bed wel. We zijn er al weer een tijdje aan gewend een klein zwartgebrilde motorduivel in huis te hebben.

Klussende broers

Onze oudste jongens klussen bij in het hotel. In het prille begin hadden we het idee dat de kinderen in het hotel konden gaan werken. Dat idee hebben we snel bijgesteld. Al onze kinderen hebben nog flink wat schooljaren voor de boeg. De meesten zijn een of meer jaren achter op hun leeftijdsgenootjes. Die jaren hebben ze gemist doordat ze op straat leefden of soms meermalen bleven zitten omdat hun familiesituatie nu eenmaal niet je dat was. Geen tijd dus om een echte baan erbij te doen. Wel vinden we het een goed idee dat zeker de oudsten meedraaien in het bedrijf. Zo leren ze wat werken is en leren ze verantwoordelijkheid te nemen. We betalen de jongens ook echt uit voor hun werk maar houden de helft als spaargeld in. Daar gaan we later een auto van kopen, zeiden ze opgewekt. Wie weet, spraken we als in positief denken getrainde ouders. Celso en Santos zijn zaterdag en zondag te vinden in de Cafetin, ons hotelrestaurant. Druk bezig met serveren, afrui-

men, afwassen, schoonmaken en tegen gasten 'Can I help you' zeggen. Ramon heeft een administratieve klus omdat hij daar nu eenmaal goed in is. Ze hebben allemaal geassisteerd in de schoonmaak maar bleken daarin geen uitblinkers. We hebben ook al een rijtje broodbakkers gehad. Eerst deden we het zelf, elke avond. Nu hebben eerst Celso en later Julio, Amilcar en Ramon het broodbakken geleerd en staan zij elke avond te kneden. Hotelgasten krijgen een koekje bij de koffie en Moises is onze koekjesman. Dimas hebben we taart leren bakken en dat doet hij vaak beter dan onze keukenhulp Ruthy. Nog even en ook de kleinere mannen gaan op karwei.

Op jezelf

In Peru blijf je gewoon thuis wonen, op z'n minst todat je trouwt. Het is niet ongebruikelijk dat de kinderen tot ze 30 zijn nog bij hun ouders wonen. Of daarna gewoon met de hele familie intrekken. Iedereen schuift een beetje op en je kunt toch gemakkelijk met 2 gezinnen in een kamer wonen. Gezellig. Het heeft primair te maken met geld. Maar het is ook cultuur. Onze oudste jongens Celso, Santos en Ramon hebben de Nederlandse uithuis-leeftijd inmiddels bereikt. Ze zijn 21, 20 en 19. Dat merken we natuurlijk in alles. We hebben veel regels omdat we nu eenmaal een grote familie zijn. Zo en zo laat thuis, dan en dan naar bed, maar 2x in de week uit, geen vriendinnetjes op je kamer. Voor een ongeveer 20-jarige een behoorlijk streng schema. We zijn met de jongens gaan praten en hebben ze gevraagd, willen jullie niet op jezelf wonen. Wij begrijpen dat jullie erg aan regels gebonden zijn en vinden het goed voor jullie ontwikkeling als jullie meer zelfstandigheid en vrijheid hebben, legden we ze uit. Celso was direct voor. Hij is de meest zelfstandige. Santos dacht gelijk aan vriendinnen, nachtenlang op straat zwalken en flink uitslapen. Toen we uitlegden dat het er ook bij hoorde dat je zelf je was zou doen, boodschappen, koken, huis opruimen, etc. zag het er toch weer wat anders uit. Ik ga er over nadenken, zei Santos. Ramon, ook kandidaat zelfstandige en niet minder verantwoordelijk dan Celso, was minder enthousiast. Of het moest, wilde hij weten. Nee hoor, zeiden we. We willen het jullie alleen voorstellen en willen weten wat jullie ervan denken. Nou, eigenlijk blijf ik liever gewoon thuis, zei Ramon toen snel. Ramon is, in de positieve zin van het woord, het meest huismus van alle jongens. Gezinsleven zoals wij dat hebben heeft hij vroeger nooit gehad terwijl hij er erg gevoelig voor is. Ramon is ook meer dan bijna alle anderen verknocht aan Panay en Toulouse. Hij is echt enorm lief voor zijn twee

kleine zusjes. 's Ochtends wordt Panay bijna ontvoerd door Ramon, hij geeft haar pap en doet spelletjes. Of ze gaan op Ramons kamer house en technobeat cd's draaien wat Panay geweldig vindt. Hebben we een oppas nodig voor een van de zusjes dan is Ramon er bijna altijd direct voor te porren. Ramon was duidelijk opgelucht toen we zeiden nou, dan blijf je toch gewoon hier en dan zien we volgend jaar of zo wel weer verder. Celso gaat dus snel de deur uit en met Santos moeten we het eerst nog maar even aankijken.

Wilbert en Dimas ondergrondse strijkactie

We leren de jongens zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk te zijn. Als je bijvoorbeeld op schoolreisje gaat, moet je zorgen dat je kleren gewassen zijn en alles wat je verder nodig hebt in je tas zit. Een heel gestress voor onze volbloed chaoten. Al twee weken van tevoren begint het verzamelen van zaklampen en boterhamtrommeltjes. Maar uiteraard, op de avond voor het vertrek blijken de belangrijkste, want meest hippe broeken, nog nat te zijn. Die worden niet meer droog en de jongens zijn in alle staten als we ze verbieden in de wasserij zelf hun broeken te gaan drogen. We hebben iedereen zeer nadrukkelijk verboden in de hotelwasserij te komen. Het is geen speelterrein en niemand mag zelf de machines gebruiken. Boos en diep beledigd zijn ze. We leggen ze uit dat ze weken de tijd hebben gehad, dat dat nu precies is waar het bij verantwoordelijk zijn om draait, dat als je niet vooruit denkt je in je gewone in plaats van in je hippe broek op schoolreisje gaat. We vinden het zelf ook wel een beetje hard maar houden deze keer voet bij stuk, ze moeten toch eens leren hoe het zit. Gelukkig blijkt de volgende dag de boze bui geheel verdwenen te zijn. We zwaaien ze gezellig uit en zijn stiekem trots op onze ouderlijke standvastigheid. Hebben we ze toch maar weer wat bijgebracht. Tot onze wasvrouw Maria ons thuis wat wil laten zien. De ramen van de wasserij blijken vakkundig geblindeerd te zijn, handdoeken zijn met vele punaises in de muur vastgezet. Om de lamp is een t-shirt gedraaid. Door de hitte is het shirt half verbrand. Het strijkijzer heeft een dikke verkoolde laag en we kunnen het bijna weggoien. Terwijl wij als zelfverzekerde opvoeders op een oor lagen hebben de twee vakantiegangers op ingenieuze wijze hun kleren drooggestreken in een geblindeerde wasserij. De droogmachines hebben ze buiten het plan gelaten, want die hoor je. Ze moeten uren bezig geweest zijn met hun illegale actie. Zoals wel vaker als onze kleine schurken zich op het illegale pad begeven, zijn we eerst beledigd dat de wet zo schaamteloos overtreden is

maar moeten we later ook wel weer lachen om zoveel lef en doorzettingsvermogen. Waren we geen ouders dan hadden we het daarbij gelaten. Nu hebben we de geheimstrijkers een uitbrander met bijpassende straf gegeven die niet half zo hip was als hun op het nippertje droge broeken.

De kunst van het goedmaken

Nog nooit was Moises zo boos geweest. We weten niet eens maar waar het precies om ging. Moises is een kei in op zijn kop krijgen. Aan de ene kant een hart van goud, maar ook onze meest fervente en vergevorderde puber. Dus hij is altijd wel eens een keertje of wat te laat, wast zijn haar een weekje niet, zijn kamer is te smerig, scheldt onze inderdaad wat dikke keukenhulp Ruthy per ongeluk uit voor varken, waarna hij zich gelijk excuseert, want het flapte eruit en zo nog veel meer. Moises die straf heeft, is dus heel gewoon. Op een ochtend was het weer eens zover. Moises had iets gedaan en kreeg zijn verdiende straf. Maar het moeilijkste was dat zijn oudere broer het er nog eens lekker inwreef. En later zelfs nog een delict wist te verzinnen, goed voor een extra sanctie. Moises begon langzaam te koken en werd rood. Hij stond op, trilde over zijn behoorlijk uit de kluiten gewassen lichaam en stond als een grizzly beer klaar om naar zijn nu toch wel een beetje geschrokken oudere broer uit te halen. Hij hield zich in maar met moeite en omdat wij hem tot de orde riepen. Zieënd liep hij weg en verdween huilend van nijd naar zijn kamer, een scheldkannonade richtend aan iedereen en alles. Daarvoor krijg je nog meer straf riepen we hem na. Eerst hebben we hem een kwartiertje laten afkoelen en zijn toen gaan praten. Moises, je zat echt verkeerd maar we begrijpen wel dat je het gepest van je oudere broer niet kan hebben. Je moet echt leren om je te beheersen, zelfs al word je onrecht aangedaan, en het niet erger te maken dan het is, want uiteindelijk ben jij degene met dagen en weken straf. De woedende beer begreep het wel maar voelde zich gewoon in zijn eer aangetast. We meenden het meer dan echt toen we zeiden, Moises, weet je, we houden heel veel van je al ben je nog zo'n klier af en toe. Ik ook van jullie, piepte de beer toen door zijn tranen heen. Kom hier dan, en we kregen een echte berenomhelzing. Moises heeft als gewoonlijk keurig zijn straf-, poets-, dweil- en opruimwerk verricht. Maar het voelde toch anders nadat we het eerst goed gemaakt hadden.

Al help ik er maar 1

Ons fotoboek is bijna af. Begin maart ligt het in de boekhandel. Koop het daar of bestel het direct bij

de stichting, we vertellen u in de volgende nieuwsbrief hoe.

Hoe we het vol houden

Onze jaren zijn tropenjaren. De 6 jaar dat we in Cusco wonen is er heel wat gebeurd. Een mannenfamilie die soms meer een apenrots lijkt, een paar heftige bouwklussen, twee babies, veel onophoudelijk geregeld, geruzie en gedoe. Twee meisjesfamilies, twee restaurants vol met 250 hongerlappen, een gymzaal, douches en natuurlijk twee drukbezette hotels. Toen we kwamen wisten we van niks. Niet van kinderen, niet van hotels, we spraken geen spaans en we hadden al helemaal geen notie van wat ons te wachten stond.

Pas als het heel vaak aan je gevraagd wordt ga je er zelf over nadenken. Inderdaad hoe houden we het eigenlijk vol, nu je het zegt. We ervaren het als een stroom van gebeurtenissen die niet ophoudt en elke keer weer een bocht neemt. Af en toe een stroomversnelling, soms het gevoel dat je op een waterval afgaat. We varen lekker mee, een beetje sturend hier en daar. Het is inderdaad zwaar. Vooral omdat het niet ophoudt.

Het enige antwoord op hoe houden we het vol is waarschijnlijk dat we er niet zo bij stil staan en gewoon, min of meer, het bordje leegeten dat voor ons is opgeschept. Maar het voornaamste blijft toch dat we zien hoe mensen, kinderen en volwassenen er hier aan toe zijn en hoe nodig het is om er wat aan te doen.

Ons jaar was in ieder geval gevoelsmatig weer eens een dubbel jaar. Laten we hopen dat het volgende ook heel goed wordt. En als het weer dubbel wordt is het ook goed. We wensen u, die met uw giften mogelijk maakte dat zoveel kinderen en volwassenen hier in Cusco een heel wat beter bestaan hebben gekregen, minstens ook een zeer goed jaar toe. Gracias!

Titus Bovenberg en Jolanda van den Berg
Cusco, Peru

- Berichten uit Nederland -

De vrienden van Niños fungeren mede als informatieadres voor donateurs en overige belangstellenden.

Tijdens gesprekken komt vaak een verzoek voor vrijwilligerswerk in Peru aan de orde.

Misschien is het overbodig, maar reeds eerder is in een nieuwsbrief geschreven, dat Jolanda en Titus er principieel voor hebben gekozen, dat zij juist de lokale bevolking bij hun werkzaamheden en verzorging van de kinderen wensen te betrekken.

Zodoende helpen zij ook gezinnen met een waardevol inkomen.

Voorts attenderen de 'Vrienden van Niños' u op de mogelijkheid, dat een bezoek met voorlichting over het project inclusief fotomateriaal, tot de mogelijkheden behoort. Graag i.v.m. het vrijwillige karakter van een dergelijk bezoek, tijdig contact opnemen met een van onderstaande informanten t.w.:

Jan Schoenmakers:

Email: jancp@kabelfoon.nl

Tel: 010-4739709 of

Jan Tops:

Email: tops@planet.nl

Tel: 0182-610515 ('s avonds)

- Secretariaat -

Adres- en overige gegevens secretariaat

Stichting Niños Unidos Peruanos

p.a. AVOP - Lydia Vastmans

Overschiestraat 59 A - 1062 XD Amsterdam

Tel. 020-5110654 / Fax 020-6141089

Bankrekening: 43 99 71 365

Giro: 69 46 511

E-mail: ninos.unidos.peruanos@avop.nl of

l.vastmans@avop.nl

Website: <http://www.ninoshotel.com>

Betaalt u vanuit het buitenland? Vergeet dan de swiftcode ABN ANL.2A niet te vermelden. Uw bank geeft u de details.

Namens Jolanda, Titus, alle kinderen, alle Peruaanse medewerkers en natuurlijk ook namens Jan Schoenmakers, Jan Tops en Lydia wensen wij iedereen die zich zo betrokken voelt bij de Niños, een mooie Kerst en alvast een gelukkig en gezond 2003!

